

4. Končenic

Besídka venkovského dorostu v Končenicích byla založena 17 února 1935 za účasti více než 80 mladých lidí z této osady v místnostech místní školy. Na ustavující schůzi byly i slečny učitelky Grundová a Svobodová a učitel Čapek. Přišli i někteří starší vesničané, kteří chtěli vyslechnout, jak si mládež představuje svou práci. I zde nejdříve Karel Herot nastínil program hnutí. Za předsedu byl zvolen Zdeněk Terešák, místopředsdkyní se stala učitelka M. Svobodová, jednatelem Josef Himr, pokladníkem Emil Rohlík. Členy výboru byli dále: J. Čuchnil, Vilém Petržálek, Jan Štíčka, Vilém Čuchnil, Ludvík Resner, Josef Kučera, Fráňa Veselý, Štěpánka Hlaváčková, Fr. Tichá, Josefka Tomášková, J. Husáková, A. Grundová, Jana Málková a Pavla Čuchnilová. Za revizory učtu byli zvoleni Fráňa Zákora a Jan Hnojčík.¹⁸

Nová Besídka zahájila ihned činnost. Již 7 března přednášela učitelka Grundová k 85. narozeninám presidenta Masaryka o jeho zásluhách. Učitelka Svobodová nacvičila zpěvohru „Kráska ze Šumavy“, kterou sehráli společně herci Besídky a místní Besedy.

V letním období se věnovala větší pozornost přednáškám. Jedna byla v červenci a druhá v srpnu. Obě měl Karel Herot. Druhá z nich byla věnována venkovské kultuře a selským zvykům. I když na ní bylo dost posluchačů, noviny přece připomněly, že někteří mají větší zájem „o kuželky než o osvětu“

V září 1935 se funkce předsedy Besídky zřekl Zdeněk Terešák, který v tu dobu začal pracovat ve Velkých Zdencích. Slíbil však, že i nadále bude s Besídkou spolupracovat.

Ještě v podzimním období dorost sehrál v hostinci u Piasků drama „Zvony“ v režii krajana Josefa Himra. 8. prosince pořádala mládež mikulášský večírek.

První valná hromada končenicické Besídky venkovského dorostu se konala 19. ledna 1936 za účasti 36 členů a přítomni byli i Karel Herot a redaktor Otto Sobotka z

¹⁷ *Jugoslávští Čechoslováci, č. 25/1936*

¹⁸ *Jugoslávští Čechoslováci, č. 9/1935*

Daruvaru. Ve zprávě a také v diskusních příspěvcích k ní členové Besídky přiznali, že mohli vykonat během uplynulého roku víc, protože stovka členů už něco zmůže. Objevily se i stížnosti na chlapce.¹⁹

Vykonáno však nebylo málo. Byly pořádány přednášky, které měli učitelky Grundová, Svobodová a učitel Čapek, ale i členové Besídky Zdeněk Terešák a Josef Himr. Konalo se 7 členských a 9 výborových schůzí, společně s Besedou organizovala Besídka občinky, a jak bylo řečeno již výše, mladí nacvičili jedno divadlo a pořádali mikulášskou zábavu s rozdělením dárků.

Na valné hromadě byl zvolen i nový výbor a předsednictvo. Za předsedu byl zvolen Jan Zákora, místopředsdkyní F. Šimalová, jednatelem J. Himr, pokladníkem E. Rohlík, hospodářem J. Kasal a dopisovatelem do novin se stal J. Kutnohorský. Dále byli zvoleni členové výboru a jejich náhradníci, revizoři účtů a delegáti na valnou hromadu Sdružení Alois Málek, F. Málek a Jan Lukáš.

Úspěšná činnost pokračovala i v následujícím roce. Besídka měla ochotnický kroužek s 19 členy, který měl mnohá vystoupení nejen v samotných Končenicích, ale také v sousedních osadách.

19. ledna sehráli mladí divadelníci hru „Macíčková dovolená“. Zájem o divadlo byl veliký, takže ho přišli shlédnout návštěvníci z Brestova, Zdenců a Hercegovce. Noviny zaznamenaly, že v této veselohře vynikla zvláště dobrou hrou Pavla Čuchnilová v úloze Terezky, a s úspěchem se svých rolí zhostili i Štěpan Ulovec a Josefa Kvapilová.

15. března sehrála končenicí mládež představení „Krajánku, vrať se“, ve kterém hráli Jan Kasal, Julie Tomášková, Josefa Hejtmánková, Štěpan Ulovec, Bohumil Záhora, Josefa Brabcová, František Čuchnil, Alois Havránek, Štěpánka Burgrová, Aloisie Veselá, Václav Vaněk, Fanda Šimalová a Ludva Resner.

Mnozí diváci se tehdy vyjádřili, že tak pěknou hru ještě neviděli. Podívat se na divadlo přijela i mládež z Daruvaru, Zdenců, Brestova a Hercegovce.

Po ukončení divadelní sezóny se mládež připravovala na májovou oslavu a děvčata se hlásila do soutěže na úpravu květinových zahrádek a hoši k soutěži na úpravě hnojišť. Na členské schůzi Besídky koncem března se končenicí dorost rozloučil se svým jednatelem Josefem Himrem, který se stěhoval z Končenic. Za nového jednatele byl zvolen Havránek, o kterém se předpokládalo, že bude funkci vykonávat dobře, protože byl na školení v Čechách. Byla zaznamenána i žertovná poznámka, že se na ně „rozzlobil“ jejich předseda Jan Zákora, protože se rozhodl oženit.²⁰ Zřejmě se své funkce zřekl i on, protože se v jednom z pozdějších zápisů uvádí, že 31. května 1936 zavítalo 30 členů končenicího dorostu včele s předsedou Kasalem do Ivanova Sela, kde sehráli divadlo „Krajánku, vrať se“.²¹ Teprve o něco později bylo uveřejněno v novinách, že končenicí Besídka zůstala bez několika svých předních členů: někteří odešli na vojnu, a dokonce tři z nich zemřeli (Fr. Záhora, V. Kutnohorský a B. Terešáková). Byly proto vykonány doplňovací volby: předsedou se stal Jan Kasal, jednatelem Josef Hojka a pokladníkem Jan Hnojčík.²²

¹⁹ Jugoslávští Čechoslováci, č. 4/1936

²⁰ Jugoslávští Čechoslováci, č. 14/1936

²¹ Jugoslávští Čechoslováci, č. 24/1936

²² Jugoslávští Čechoslováci, č. 27/1936

celovečerní program. Na Všechny svaté byla sloužena mše za padlé vojáky - kázal páter Homolka. Koncem listopadu děvčata připravila kateřinskou zábavu. Na jedné z posledních schůzí před koncem roku se jednalo také o tom, koho poslat na ustavující schůzi Besídky do Brestova.

V novém roce 1937 pokračovala Besídka venkovského dorostu v práci. Na valné hromadě 10. ledna 1937 zhodnotila za účasti 75 členů a delegátů z Lipovce, Zdenců a Daruvaru svou činnost za minulé období. Valné hromady se zúčastnili také předseda Besedy Heřman a učitel Čapek. Jednání zahájil předseda Kasal, členka Besídky Burgrová blahopřála novomanželům Terešákovým a předseda Besídky jim předal upomínkový dárek. Jednatel přednesl následující zprávu: v minulém období svolala Besídka 17 členských a 11 výborových schůzí, organizovala 5 zájezdů, 6 zábav a oslav (z toho tři divadla) a 11 přednášek. Pěvecký kroužek vystoupil šestkrát a zúčastnil se programu na obžínkách ve Velkých Zdencích. Členstvo Besídky se během roku rozrostlo o 25 nových členů. Za předsedu Besídky byl zvolen Jan Kasal, prvním místopředsedou se stal Fr. Málek, druhou místopředsedkyní J. Tomášková, jednatelkou Josefka Hejtmánková, pokladníkem Jan Hnojčik a hospodářem J. Vampula. Za revizory účtů byli zvoleni J. Hojka a E. Brabec. Do výboru bylo zvoleno dalších 12 členů. Karel Herot, který byl na valné hromadě samozřejmě jakožto předseda Sdružení také přítomen, hodnotil činnost končenickeho dorostu velmi pochvalně.²³

17. ledna 1937 oplátili ochotníci mládeže z Ivanova Sela Končeňákům návštěvu se svým divadlem „Osirelo dítě“ Přijeli do Končenic se svou hudební skupinou, která po představení vyhrávala i k tanci.

O činnosti končenicke Besídky během roku 1937 svědčí následující údaje: konalo se 14 členských a 8 výborových schůzí, dvě přednášky, byla nacvičena dvě divadla, byl uspořádán jeden koncert, dvě zábavy a dva zájezdy (na obžínky do Lipovce a do Daruvaru na valnou hromadu Sdružení). Znovu byl oslaven státní svátek Československé republiky 28. října pořádáním programu, který se skládal z tanců a písní, a zúčastnilo se ho kolem 150 osob. Také k tomuto významnému dni měl přednášku Karel Herot. Jako součást Besídky i dále pracovala pěvecko-hudební skupina, kterou stále vedl Zdeněk Terešák a která vystoupila v Lipovci a ve Velkých Zdencích. Dva mládežníci z Končenic se zúčastnili zájezdu do Prahy na výstavu a na sjezd mládeže. Členové Besídky četli Rozkvět a Jugoslávské Českoslováky. O úspěšné činnosti Besídky se dovídáme ze zprávy Zdeňka Terešáka, který zastupoval na valné hromadě Besídky jednatelku J. Hejtmánkovou, která v té době byla v Čechách. Valná hromada proběhla 9. ledna 1938 za účasti 65 chlapců a děvčat. V diskusi na ní vystoupili také Karel Herot a Josef Lacina ze Zdenců. Byl zvolen nový výbor. Emil Rohlík se stal předsedou, Karel Vaněček prvním místopředsedou, J. Tomášková druhou místopředsedkyní, J. Hnojčik jednatel a E. Brabec pokladníkem. Družstevním referentem se stal J. Vampula, hospodářským referentem Zdeněk Terešák. Byli zvoleni i další členové výboru a jejich náhradníci.²⁴

16. ledna ochotníci Besídky sehráli divadelní představení „Zlomte okovy“ v přeplněném hostinci u Piasků, kde se sešlo obecenstvo i z Brestova, Horního

²³ *Jugoslávští Českoslováci, č. 4/1937*

²⁴ *Jugoslávští Českoslováci, č. 3/1938*

Daruvaru a Velkých Zdenců. S představením, které nacvičil Zdeněk Terešák, zavítali potom do Brestova.

13. března 1938 pořádal končenicický dorost čajanku, na kterou byli pozváni mládežníci z Brestova, Velkých a Malých Zdenců a Hercegovce. Vyhrávala dorostenecká končenicická hudba, byla pořádaná tombola a dražba na dort. Tisk takové čajanky propagoval a pochvaloval si, že se při takových příležitostech mládež nejenom baví, ale i lépe poznává.²⁵

10. dubna uspořádala mládež BVD společně s Českou besedou akci pod názvem „Péče o zdraví venkova“, na které měl Karel Herot přednášku na téma „Lepším bydlením ke zdraví lidu venkovského“

Během letního období se mládež připravovala na obžinky v Dežanovci, kterých se zúčastnilo více než 40 členů. Společně s mládeží z Ivanova Sela organizovala končenicická Besídka výlet na Dioš.

Koncem listopadu zavítal do Končenic duchovní P. Jeřábek z Čech, aby posílil zdejší věřící náboženstvím v mateřském jazyce. V Končenicích ho přijal pěvecký kroužek vedený Zdeňkem Terešákem, s kterým P. Jeřábek nacvičil několik kostelních písní a ty pak zazněly při pobožnosti v kostele. Noviny zaznamenaly, že české kázání a kostelní zpěv vyvolaly silný dojem.²⁶

Na jedné z členských schůzí v měsíci listopadu přednášel Karel Herot o úkolech mládeže na venkově. Hovořilo se také o tom, že Hospodářské družstvo slíbilo mládeži bezplatné používání jedné z místností družstva ke schůzkám, čímž byl vyřešen pro mládež největší problém. V místnosti se měly konat přednášky a počítalo se i s tím, že tam bude knihovna a čítárna.

O úspěších roku 1938 se hovořilo na valné hromadě v lednu 1939. Kromě výše uvedených akcí bylo konstatováno, že během minulého roku se konalo 9 členských a 4 výborové schůze a 11 přednášek s rozmanitým obsahem. Dále bylo ve zprávě vytčeno, že členka končenicické Besídky absolvovala Švehlovu vyšší lidovou školu Svobodného učení selského v Praze, že Besídka upravila polní studánku a Fondu pro obranu vlasti bylo věnováno 200 dinárů. Zpráva se zmiňuje i o celkovém majetku končenicického dorostu: tvořilo ho 13 dívčích krojů, 5 židlí, stůl a 7 lavic. Nejvíce se zmožila hudební skupina, která si vlastním nákladem opatřila hudební nástroje v hodnotě přes pět tisíc dinárů.

V diskusi na této valné hromadě vystoupili i mnozí hosté: za končenicickou Besedu předseda Heřman, za Ivanovo Selo učitel Jan Pavlík, za Velké Zdence Alois Mžík a za Sdružení jeho předseda Karel Herot.

Ve volbách za funkcionáře končenicické Besídky byl za předsedu zvolen Karel Vaněček, za prvního místopředsedu Zdeněk Terešák, za druhou místopředsedkyni Š. Burgrová, jednatelem se stal J. Hnojčík, pokladníkem J. Hejtmánková, hospodářem Fr. Vaněček, družstevním referentem J. Vampula, hospodářským referentem Z. Terešák, revizorem účtů J. Vampula a J. Trnka a zvoleno bylo i dalších 13 členů výborů. Tato valná hromada byla jednou z nejlépe organizovaných valných hromad do té doby vůbec; bylo na ní dokonce kolem 130 členů a hostů. Do Besídky se tehdy zapojilo dalších 34 nových členů.

²⁵ Jugoslávští Čechoslováci, č. 14/1938

²⁶ Jugoslávští Čechoslováci, č. 45/1938

Po ukončeném jednání valné hromady byli hosté-delegáti pozváni na večeři, po které následoval večírek s hudbou a tancem.²⁷

Pěvecký sbor kolem roku 1939

2. února 1939 sehráli ochotníci v režii učitelky Svobodové divadelní hru „Pražská hokynářka“, která dosvědčila, že končeniccký dorost chce i dále pracovat. Už 2. dubna sehráli i další hru „Lucifer“, která se hrála na rozloučenou s hochy odcházejícími na vojnu. V Končenicích bylo zvykem, že při té příležitosti za zvuků hudby vyprovázeli hochy na nádraží mnozí kamarádi a dívky.

Na podnět SVD začala výsadba ovocných alejí a zakládání zahrad - dva členové Besidky se rozhodli založit velké ovocné zahrady.

Také v roce 1939 se končeniccká mládež zúčastnila obžínek, tentokrát v Ivanově Sele. Přece však bylo možno ke sklonku roku 1939 pozorovat na mladých jakousi únavu z práce, ochabování činnosti. Aktivita už nebyla taková jako předtím. K tomuto útlumu jistě přispěla i válečná nálada a s ní spojená nejistota. To je možno usuzovat i z toho, že na valné hromadě 2. února 1940 bylo pouze 60 členů a delegátů. Ve zprávách jednotlivých funkcionářů nebylo hodně toho, čím se mohli pochlubit. Za největší úspěch se považovala skutečnost, že si mládež pořídila radioaparát.

Za předsedu byl na této valné hromadě zvolen Karel Vaněček, za prvního místopředsedu F Málek, za druhou místopředsedkyni J Hejtmánková, za jednatele J. Trnka, pokladnicí se stala Š. Burgrová, hospodářem F. Vaněček, revizory účtu byli zvoleni J. Vampula a A. Štičková. Funkce družstevního referenta se ujal J Vampula, hospodářský referát dostal na starost J Ulovec, referentem pro tisk byl zvolen J. Vampula a do výboru bylo voleno ještě dalších 15 členů.

V létě roku 1940 se končeniccká mládež zúčastnila hercegoveckých obžínek, bylo vykonáno 16 členských schůzí, uspořádána jedna přednáška, sehrána byla dvě

²⁷ *Jugoslávští Čechoslováci, č. 5/1939*

divadelní představení (jedno z nich bylo „Na statku a v chaloupce“), konaly se čtyři zábavy, mikulášský večírek a jedna čajanka. Hudební kroužek měl 6 členů a 40 čtenářů přečetlo 120 knih.

Rok 1941 byl posledním rokem v předválečné činnosti končenické Besídky, na jehož začátku, 26. ledna, byla v režii učitelky Svobodové sehrána divadelní hra „Bejvávalo“

2. března se konala poslední valná hromada končenické mládeže za účasti 50 členů, kterou řídil J. Ulovec. Noviny zaznamenaly jenom zprávy o úspěších v minulém období, ale nedovídáme se z nich nic o jménech členů nového výboru. Stejně by však svou činnost neuplatnil, jelikož o měsíc později vypukla válka.